

Nr 28.

Av herr **Pålsson**, *angående prissättningen å jordbruksprodukter.*

Det torde vara för alla känt, att priset för jordbruksprodukter står lägst av alla produkter i prisindex vid jämförelse med förkrigspriserna å samma produkter. Genom de animaliska produkternas ytterligare våldsamma prisnedgång har priset å dessa produkter passerat 20-procentgränsen under förkrigspriset, och skillnaden mellan industri och jordbruksproduktpriserna ännu mera accentuerats. Detta förhållande gör det till en nödvändighet att nu äntligen ändra förhållandena mellan dessa genom höjning av de senare.

Förhållandet vid de minsta småbruken, som icke giva full sysselsättning åt innehavaren, kan saklöst lämnas åt sidan i den mån innehavaren tidvis är anställd vid industrien eller andra näringar, där han åtnjuter förmånen av industriens högre arbetspriser och dessutom har tillgång till den numera välbetalda arbetslöshetshjälpen i alla dess former under stats eller kommuns regi.

Den blandade skogs- och jordbruksidkande delen kan även numera föras åt sidan sedan högre trävarupriser möjliggjort större skogsdrivningar med därav följande större arbetsförtjänst åt dessas innehavare. Dessa få ju förresten även fördelen av högre jordbruksproduktpriser i den mån de ha något till avsalu av dessa, och för den enbart självförsörjande delen av småbruken medföra högre priser ingen högre livsmedelskostnad. Den största fördelen av den nya mjölkorganisationen drager ju för övrigt skogsbygdens jordbruk, då den för övre Norrlands del medfört pristilllägg på mellan 4 och 6 öre per liter mot för Skåne 1.8 öre per liter.

Det är för närvarande innehavarna av så stor jordareal, att den giver fullt arbete åt desamma, samt jordareal däröver med anställda arbetare, som numera bära hela depressionsbördan. Det skånska jordbrukets ekonomi har enbart räddats av de sista två årens goda skördar, som givit dess innehavare litet andrum i vedermödorna. Hade 1931 års dåliga skördeavkastning upprepats under dessa två sista år hade det mesta av skånsk jordbruksekonomi störtat samman för innehavarna.

Det torde vara säkert att efter avstängningen av svenska jordbruksproduktexporten till kontinentalstaterna och England industrialiseringen av svin-, kött- och mjölkproduktionen i Sverige såsom ensamt bärande ett jordbruk för lång tid framåt omöjliggjorts. Således torde vi bliva tvungna till att återgå till det system som förut rått, nämligen att framställa dessa enbart som binäringsprodukter, icke som huvudnäringsprodukter vid jordbruksdrift. Spannmål och bet- och potatisprodukter komma sålunda att för en tid framåt återigen bliva de bärande vid svenskt egent-

ligt jordbruk och böra därför av statsmakterna behandlas i den egenkapen.

Potatisprisfrågan har ju för den svagare åkerjorden blivit löst nästan i monopolform för den förädlade varan, och med sådan enväldsmakt väl även till belåtenhet för dem som syssla med denna odling. Skulle härvidlag några ytterligare ändringar framstå som nödvändiga kan ju detta framkomma vid den allroundbehandling av prissättningen å de svenska jordbruksprodukterna, som i det följande föreslås.

Staten är ju numera, genom vete- och råginmalningstväanget för livsmedelsspannmålen, genom sockertrusten för betorna, genom mjölkorganisationen för mjölken, genom importförbud för foderprodukterna, genom den påbörjade organisationen för slaktdjursprodukterna o. s. v., den prisbestämmande för alla dessa faktorer. Det återstår ju bara att bestämma dessa priser rättvist i förhållande till övriga pridfaktorer. Att en sådan rättvis prisbestämning även kommer att gagna staten är uppenbart, såvitt man medger att det är lika viktigt att jordens brukare, hans hantverkare och anställda, äro köpkraftiga i samma grad som löneanställda och nödhjälpsarbetaren. Medger man icke detta, anser man sig fortfarande kunna försvara orättvisan i att tillerkänna de statsanställda, industrilöneanställda av alla slag samt arbetslösa en bättre ekonomisk ställning än jordbrukarna och av deras inkomst beroende.

De förstnämnda äro lägst ersatta efter ett utgiftsindextal som uttrycker en levnadsfördyring med siffran 154 över förkrigsprisernas antagna 100 indextal. Jordbruksprodukternas inkomstprisindex är för närvarande betydligt under de 100 som antagas vara förkrigsindextalet för deras försäljningsprodukter. Att denna skillnad fått bestå och sedan 1928 ytterligare fått utvecklas är oförklarligt, men visar väl bara, att de som vid riksdagen känna sig även representera jordbruket icke äro sådana gåpåare, som de som känna sig stå närmare de löneanställda.

Det finnes officiell index över jordbrukets utgifter som icke bör negligeras i detta sammanhang, då det tydligt utvisar utgifternas ökning sedan förkrigstiden. Detta index är, där det uttrycker medeltalet av jordbrukets utgiftsökning, lämpligt, rättvist och oklanderbart att lägga till grund för en ökning av jordbruksproduktpriserna utöver förkrigsproduktprisindexet uttryckt med talet 100. Jag hemställer sålunda,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttrycka sin vilja, att priset å de jordbruksprodukter av alla slag som komma under departementschefs behandling måtte bestämmas till samma ökade belopp utöver förkrigspriset som medeltalet för jordbrukets utgiftsindex utvisar i ökning från samma tid.

Stockholm den 15 januari 1934.

Jöns Pålsson.